

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De vulgari substitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

possit, censetur heredes instituere eos, qui ei intestato sunt successuri: est enim hæc institutio necessaria ad tollenda futura testameta, & ex clausula adiecta colligitur intentio testantis, sicuti in hac ipsa specie respondet Curt. iun. consil. 169. colum. 2.

Ex quo defendi potest id, quod nouiores quidam opinantur, filium institutum heredem censerem in illa celebratissima forma Galli Aquilij, Si filius meus, me uiuo, morietur, tunc si quis mihi ex eo nepos, neptisue, natus, natuue erit, heredes sumo, id enim necessarium est premittere, ne testamentum rumpatur. Igitur testantis illa cautissima formula intentio est proculdubio, ut eius dispositio valeat, & ob id iudicandum est sub illa conditione, voluisse filium instituere heredem: cum id necessarium sit, ne testamentum rumpatur: quod in d.l. Gallus in princip. animaduertunt Fortun. colum. 28. Galiaul. num. 24. & Mari. Salomo. num. 25. ex l. deniq. §. interdum ff. de pecul. lega. idem adnotauit Stephanus in Necromantia dialogo 46. & 47. Nam fauore libertorum verba enunciatiua disponunt, l. pater. §. auus. ff. de doli excepti. idem probatur in l. si mater §. vlt. ff. de vulg. vbi Iuriconsultus Africanus sensit, sub Galli forma filium fuisse institutum. Item Vlpian in l. cum in testamento ff. de hered. instit. scribit, duos gradus heredum esse, ibi, Si filius meus me uiuo moriatur, tunc nepos ex eo heres esto. Nec obstat §. idem credendum. eiusdem legis Gallus, vbi nominatus nepos in conditione, non censetur institutus: quia id negandum est: cum in eo casu & in ea formula etiam nepos sit institutus. Et dum subdit Iuriconsultus, Ne successione testamentum rumpetur, ad pronepotis institutionem est referendum, quia ea non facta, nec concepta, rumpetur testamentum mortuis filio & nepote, uiuo testatore. Nec ibi quidquam interest, prius mori nepotem, an filium, ut explicat Fortun. in d.l. Gallus. col. 37. tamen si frequentius illius l. Gallus. interpretes premitant filium in forma Galli Aquilij expressè institutum fuisse, & ita institui oportere ab his, qui eadem forma vtantur, gloss. Bal. Ang. Imol. & alij cõmuniter, d.l. Gallus. in prin. vt vbi fatentur Alex. Iaf. nu. 48. & Galiaul. num. 21. ac ceteri Dd. quibus cõfentit Guliel. Bened. hic. verb. adiciens. reprobantes Bart. qui in ea l. Gallus. existimat, satis esse filiũ ad legitimã successione ab intestato vocari, & ideo ad notauit, non esse necessariam in forma Galli Aquilij institutionem filij, quod à vero intellectu illius legis plurimum abest.

EX §. QVARTO.

S V M M A R I A.

- 1 Substitutio quid sit, & quare hoc nomen habeat.
- 2 Substitutionis directæ ab obliqua distinctio, & inibi de compendiosa.
- 3 Vulgaris substitutionis distinctio.
- 4 Vulgaris substitutio quibus verbis fiat.
- 5 Vulgaris in unum casum concepta, ad alium extenditur.
- 6 Vulgaris expressa continet tacitam pupillarem, qua tamen matrem pupilli non excludit.
- 7 Vulgaris tacita matrem testantis minimè repellit.

§. 4. De vulgari substit.

Quisquis hætenus de substitutionibus tractauit, illud imprimis aperuit, quidnam sit substitutio. Et Accursius nõ aliud arbitratur esse substitutionem, quam secundam institutionem, in rubr. ff. de vulg. & pupill. substit. quæ distinctio tantum conuenit, quando solavna substitutio fit, & institutio. Quid ergo dicemus, cum constet, substitutionem secundo & tertio gradu dici, l. i. ff. de vulg. atque etiam filio non instituto fieri possit substitutio, quod in eadem l. i. ad fin. probatur. Quin etiam in legatis, & in donationibus causa mortis substitutioni locus est, l. vi. heredibus l. Titia Seio. §. Seio. §. Seia. libetis. ff. de leg. 2. l. ei cui. ff. de donatione causa mortis. Et, si est secunda institutio, cur fideicommissariam substitutionem dicimus, l. Scæuola. ff. ad Trebell. cur item substitutiones in directas & obliquas partimur? quibus rationibus non admodum placet, substitutionem dici, sequentem institutionem: tamen si id placuerit Lanc. Polito in tract. de substit. num. 23. & Zafio col. 1. Vt igitur substitutionis vis intelligatur secutus Petrum Lortium de substit. c. 5. existimo substitutionem esse cuiusque rei in posterioris personam collationem, ex d. l. vt heredibus. Posteriori verò persona illa intelligitur, quæ priorem aliquem, cui ius ad eandem rem competeat, præmittit, l. in duobus. in prin. ff. de duobus reis. aut. si res, in genere substitutio est vnus vel plurius ad alium vel alios, in alio vel aliis, in specie autem est vnus, vel plurius in locum alterius ad aliquam rem in testamento, codicillis, aliãve vltima voluntate facta vocatio.

in specie autem est vnus, vel plurius in locum alterius ad aliquam rem in testamento, codicillis, aliãve vltima voluntate facta vocatio.

Substitutionum quædam directæ sunt, quædam oblique. Directa est illa, quæ substitutio hereditatem defert, sine alterius ministerio & restitutione. Obliqua est, quæ substituto hereditatem defert ex alterius restitutione, vt fideicommissaria, Abb. hic. Iaf. post alios, in rubr. ff. de vulg. Lanc. Polito in prin. de substit. num. 28. & ibidem Zafius. Huius verò distinctionis vtilitates tradunt præ cæteris Gulielm. hic, verb. absq. liberis. tit. de compendiosa. num. 12. & Lanc. Galiaul. in rep. l. Centurio. col. 3. ff. de vulg. & pupill.

Est in hoc cap. glossemã quoddam de his substitutionibus agens, quod compendiosam substitutionem directam esse asserit: & tamen quandoque obliqua esse potest. Obliquis autem substitutionibus reciprocam adnumerat, cum ea frequentissimè directã sit. Sed hæc omnia statim latius tractabuntur. Nunc ad vulgarem substitutionem, in qua primum eius definitionem tradam. Secundò, formulam, qua concipi solet. Tertio, eius effectum, quem ordinem & in reliquis substitutionibus seruare conabor.

Vulgaris substitutio est sequens institutio directã, quæ omnibus & ab omnibus fieri potest, Bart. in l. i. num. 5. ff. de vulg. vbi Iaf. col. 3. apertius ita definiuit, & Gulielm. hic, verb. absq. liberis. num. 7. ideo autem dicitur vulgaris, quod ab omnibus & omnibus fieri possit, Bart. in d. l. i. Regia. l. i. tit. 5. part. 6. apta etenim est, vt tam liberis quàm extraneis fiat, Theophil. in prin. Instit. de pupill. substit.

Secundum, quod hic agendum est, ad formulam huius substitutionis spectat. Ea verò sit verbis generalibus, specialibus, & singularibus, aut si maus, indiuiduis. Generalibus sit ita, Titium instituo, & ei Sempronium substituo: aut, Titium & Sempronium heredes instituo, & eos inuicem substituo. Est autem concepta vulgaris expressa, quoad verba generalia; & tacita, quoad specialia. Bart. communiter receptus, in d. l. i. col. 3. & 5. gl. & Bart. in l. Lucius. ff. de vulg. Specialia verba sunt hæc, Cauium instituo, & si is hæres non erit, substituo Titium. Quia verò potest quis institutus non esse hæres, eo quod nolit, & eo quod non possit, sit isthæc substitutio verbis singularibus, Instituo Titium, & si uoluerit esse hæres, substituo Cauium, vel instituo Sempronium, & si non potuerit hæres esse, substituo Titium, l. cum proponas. C. de hered. instit. l. si paterfamilias. ff. de hered. instit. Alexand. & Iaf. in l. cum proponas. Bartol. in d. l. i. num. 13. & hæc est substitutio vulgaris expressa omnino, quod Bart. & Dd. apertius explicant.

Tertio præcipue illum effectum operatur substitutio vulgaris, quod verbis singularibus in vnum casum concepta ad alterum extenditur. Si quis enim instituat Sempronium, & si Sempronius noluerit esse hæres, substituat Titium, erit substitutioni locus, si Sempronius morte aut alio impedimento hæres esse non potuerit. l. Gallus. §. & quid, si statum. ff. de lib. & posthu. Bart. in l. Titius. §. Lucius. per text. ibi, ff. eo tit. l. vlt. C. de posth. hered. instit. Bart. in l. i. ff. de vulg. nu. 14. & post alios Iaf. col. 3. Ripa num. 89. Socin. fol. 3. col. 3. Lanc. Polito in tract. de substit. tit. de vulg. Zaf. in ea, rub. col. 3. & hæc est communis opinio, vt fatetur Guliel. Bened. verb. absq. liberis. num. 25.

Item, substitutio vulgaris expressa continet tacitam pupillarem, si fiat minori decem & quatuor annorum, l. 6. iam hoc iure. ff. de vulg. l. quamuis. C. de impub. & alijs substit. Bart. in l. i. nu. 34. quem ibi ceteri Doctores sequuntur. Hæc verò pupillaris tacita matrem pupilli non excludit, l. vlt. C. de instit. & substit. gloss. in l. precipibus. C. de impub. & alijs substit. Bart. in l. Centurio. col. 2. ff. de vulg. quorum opinio communis est, secundum Alexand. num. 58. Iaf. num. 22. & Galiaul. col. 35. in d. l. Centurio. Zaf. in de vulg. num. 20. & d. Polito num. 14. Iaf. in d. l. precipibus. num. 6. & Curt. iun. ibi. num. 20.

Qua in re illud omittendum non est, tacitam pupillarem matrem pupilli excludere, quando substitutio est facta in piam causam, quod notant Ang. 2. col. & Paul. in d. l. precipibus. Alexand. consil. 12. vol. 3. nu. 25. & consil. 38. 1. vol. idem & Iaf. in d. l. precipibus. col. 5. argumento gloss. ibi, quæ præcedentem conclusionem veram esse probat, nisi ex voluntate testantis aliud appareat expressè vel tacitè. Intelligo tamen Ang. opinionem, quando pia est substitutio pro exoneratione conscientie, & malè ablatorum. sic enim Ang. loquitur, & Dec. in d. l. precipibus. num. 14. Aret. consil. 155. in cap. Periculofum. Guliel. Bened. in hoc c. Raynutius. verb. si absq. liberis in 2. nu. 98. quos sequitur Car. Molin. in add. ad d. l. precipibus. l. 1. col. 1. existimans alias leguacium.

